

Handläggare
Lina Hansson
Telefon: 08-508 28 872

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
24 augusti 2021, p.22

Remiss av Göteborgs stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2021-2027

Remiss från Göteborgs stad (DNR 2021-9775)

Förvaltningarnas förslag till beslut

1. Godkänna förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Justera beslutet omedelbart.

Anna Hadenius
Förvaltningschef
Miljöförvaltningen

Maria Svanholm
Avdelningschef
Miljöförvaltningen

Sammanfattning

Göteborgs stad har remitterat sitt förslag till åtgärdsplan för god vattenstatus till nämnden för yttrande senast 2021-09-30. Förvaltningens synpunkter är strukturerade utefter de frågor som Göteborgs stad önskar få svar på.

Miljöförvaltningen anser att förslaget är genomarbetat och välformulerat. Det är mycket positivt och ett föredöme att Göteborgs stad tydligt klargör sitt styrsystem och styrande dokument, samt sätter in åtgärdsplanen i detta sammanhang.

Miljöförvaltningen bedömer att åtgärdsförslagen är tillräckliga för att på en övergripande nivå möta de krav som vattenmyndigheterna ställer i sitt åtgärdsprogram.

Miljöförvaltningen föreslår att Göteborgs stad ska överväga att ta fram de lokala åtgärdsprogrammen i samverkan mellan de kommuner som delar avrinningsområden för ytvattenförekomster och grundvattenförekomster och att detta i sådana fall ska förtydligas i de befintliga åtgärderna.

För att åtgärdsplanen ska leda till handling rekommenderar förvaltningen en bred förankring och samverkan mellan förvaltningar och bolag i staden, samt en tydlig struktur och ansvarsfördelning både vad gäller genomförande och finansiering.

Slutligen föreslår förvaltningen att Göteborgs stad ska överväga att komplettera kapitel 1 med relevanta avsnitt ur havsmiljödirektivet, att en åtgärd rörande länshållningsvatten läggs till samt att det ska tydliggöras hur och i vilken omfattning som Göteborgs grundvattenförekomster avses ingå i kommande lokala åtgärdsprogram.

Bakgrund

Miljö- och klimatanmännen i Göteborgs stad har tagit fram ett förslag till åtgärdsplan för att uppnå god vattenstatus i Göteborgs stad. Förslaget på åtgärdsplan innehåller 32 åtgärder som stadens förvaltningar och bolag behöver genomföra i syfte att kunna följa vattenmyndigheternas bindande åtgärder i det kommande nationella åtgärdsprogrammet för vatten 2021-2027.

Ärendet

Göteborgs stad har den 28 april remitterat åtgärdsplanen till miljö- och hälsoskyddsnämnden med önskan om svar senast den 30 september.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Göteborgs stad har efterfrågat synpunkter på medskickade frågor. Frågorna anges som avsnittrubriker nedan.

Övergripande synpunkter på åtgärdsplanens innehåll och uppbyggnad

Miljöförvaltningen bedömer att åtgärderna är väl formulerade och tydliga med utpekade ansvar, medverkande och tidsättning.

Förvaltningen anser att kapitel 1 bör kompletteras med de avsnitt från havsmiljödirektivet som är relevanta för Göteborgs stad, i syfte att beskriva en helhetsbild. I planen omnämns översvämningdirektivet på sidan 18, men inte havsmiljödirektivet. Havsmiljödirektivet omnämns endast övergripande på sidan 6.

Är de åtgärder som stadens förvaltningar och bolag föreslås genomföra tillräckliga utifrån vattenmyndigheternas åtgärder? Miljöförvaltningen bedömer att åtgärdsförslagen är tillräckliga för att på en övergripande nivå möta de krav som vattenmyndigheterna ställer i sitt åtgärdsprogram. Programmet är mångsidigt och heltäckande och har dessutom en tydlig koppling till klimatanpassningsåtgärder.

Det är mycket positivt och ett föredöme att Göteborgs stad tydligt klargör sitt styrsystem och styrande dokument, samt sätter in åtgärdsplanen i detta sammanhang. Det är även mycket bra att det tydligt framgår vilka förvaltningar och styrelser som omfattas av planen. Detta lägger en bra grund för genomförandet av åtgärder.

Anser ni att det saknas några åtgärder?

Miljöförvaltningen föreslår att Göteborgs stad överväger att lägga till en åtgärd kopplat till länshållningsvatten, förslagsvis under kapitel 2 Miljötillsyn. Miljöförvaltningen i Stockholm har under många år arbetat med frågor om riktvärden kopplade till utsläpp av förorenat vatten (länshållningsvatten) från pågående verksamheter till recipient. Länshållningsvatten har visat sig vara en betydande påverkanskälla i urbana miljöer.

Förvaltningen anser att det bör tydliggöras hur och i vilken omfattning som Göteborgs grundvattenförekomster avses ingå i kommande lokala åtgärdsprogram. Grundvattenförekomsterna beskrivs återkommande genom dokumentet, men en konkretisering saknas.

Finns det några åtgärder som bör tas bort?

Förvaltningen anser att de åtgärder som föreslås är relevanta.

Finns det åtgärder som kräver justering?

Åtgärd "Ta fram lokala åtgärdsprogram" samt "Utveckla mellankommunal samverkan tillsammans med Länsstyrelsen" (s.17)

Förvaltningen anser att arbetssättet med avrinningsområdesövergripande lokala åtgärdsprogram (LÅP) som innefattar flera vattenförekomster, är ett bra arbetssätt för att få överblick och möjliggör ett helhetsgrepp inom åtgärdsarbetet.

Lokala åtgärdsprogram ska enligt Göteborgs stads förslag göras per kommun (s.32). Samtidigt framgår det av figur 7 att flera av de avrinningsområden som är aktuella för LÅP i Göteborgs stad, har störst yta inom andra kommuner.

Miljöförvaltningen anser att Göteborgs stad bör överväga att i LÅP-arbetet inkludera de kommuner man delar vatten med. Detta kan förslagsvis ske i planen genom att medverkande under åtgärd "Ta fram lokala åtgärdsprogram" även inkluderar de kommuner som ingår i respektive recipients avrinningsområde. På så sätt skapas en avrinningsområdesövergripande samsyn för vattenåtgärder. Av samma anledning föreslår förvaltningen ett förtydligande under avsnitt "Lokala åtgärdsprogram" och åtgärden "Utveckla mellankommunal samverkan tillsammans med Länsstyrelsen" om

Göteborgs stad väljer ett bredare samarbete med övriga kommuner. Den sistnämnda åtgärden ställs i dagsläget inte i relation till arbetet med LÅP.

Miljöförvaltningen i Stockholm stad ser många fördelar med att de kommuner som delar avrinningsområde arbetar och tar fram åtgärder tillsammans. Påverkansanalyser och LÅP-åtgärder som tagits fram med recipientens hela, kommunövergripande, avrinningsområde i åtanke, ökar möjligheterna att uppnå god status i vattenförekomsten. Ett kommunövergripande perspektiv möjliggör ett effektivt användande av resurser och markytor totalt sett, och åtgärder kan därmed koncentreras till de platser där de gör mest nytta.

Miljöförvaltningen i Stockholms stad har tagit fram de kommunövergripande åtgärdsprogrammen tillsammans med stadens grannkommuner. Respektive kommun har därefter beslutat om genomförandeplaner som innehåller kommunspecifika åtgärder. Miljöförvaltningen bedömer att det arbetssättet är bra för att på ett tidigt stadium kunna landa i kostnadseffektiva åtgärder sett ur ett avrinningsområdesperspektiv.

Vilka ser ni som de mest avgörande faktorerna för att åtgärdsplanen ska leda till handling?

- En tydlig ansvarsfördelning är en förutsättning för att nå framgång i åtgärdsarbetet.
- En tydlig och välförankrad process kring finansiering. Det är viktigt att reda ut vilka åtgärder som kan finansieras med stöd av VA-taxan respektive med skattemedel och/eller statligt stöd.
- En tydlig process för omhändertagande och vidare utredning av föreslagna LÅP-åtgärder.

Stockholms stads beslut om lokala åtgärdsprogram innebär att de föreslagna åtgärderna ska utredas vidare, baserat på mer detaljerad kunskap om de lokala förutsättningarna. Är respektive åtgärd motiverad att tas vidare kommer dessa hanteras inom ordinarie investeringsprocess för inriktnings- och genomförandebeslut, där varje åtgärd hanteras enskilt men resultat följs upp aggregerat för respektive vattenförekomst. De föreslagna åtgärderna kan därmed ändras baserat på resultat från vidare utredning. Åtgärderna ska dock tillsammans uppnå det övergripande målet; att uppnå god vattenstatus i aktuell förekomst.

Det är även viktigt att tydliggöra hur åtgärdsförslagen ska hanteras i tillkommande planer och större ombyggnationer, särskilt i urban miljö där det är platsbrist och konkurrens om ytor för olika typer av åtgärder och ändamål.

Stockholm har valt att hantera detta genom följande tydliggörande i besluten om LÅP:

Om det visar sig att någon föreslagen åtgärd inte är möjlig att genomföra behöver en åtgärd som ger motsvarande resultat tas fram. Annars äventyras möjligheten att kunna uppnå miljö kvalitetsnormerna. Beslutet att godkänna förslaget till lokalt åtgärdsprogram innebär inte ett beslut att vidta exakt de åtgärder som föreslås i åtgärdsprogrammet, utan att vidta de åtgärder som krävs för att nå det övergripande målet god status.

Saknar ni något i åtgärdsplanen som är avgörande för att få till kraftsamlingen för genomförande i Göteborgs Stad? Förvaltningen anser inte att det saknas något avgörande i åtgärdsplanen.

Bilagor

1. Remissbrev, *Göteborgs stads åtgärdsplan för god vattenstatus 2022-2027, Remissversion*
2. Följebrev